

נמצא המדליף!

במדינה

העם

המיצעד יצעד

הוא לא יהיה רק מוקד משיבה לתיירים — אלא גם ביטוי לסיגנון החדש

העניין הוא חסר-השיבות, כשלעצמו: קיום מיצעד-ראווה של צה"ל ביום העצמאות 30 של המדינה.

הנימוקים הענייניים בעד ונגד שקלים למדי: בעד: הרוכח שמיצעד כזה מהווה אטרקציה מרכזית לתיירים, וכי אין למדינה היכולת הדמימין לספק לציבור הלתיי רים אירוע מרכזי אחר. נגד: המיצעד יעלה כרבע מיליארד לירות, בשעה ש"תקציב-הביטחון נמצא בעידן של קיצוצים. הוא משבש את העבודה בצה"ל, בתקופה העולה להיות חשובה, אם אכן יתקבצו ענני-המלחמה באותו מועד, כפי שמאמינים רבים.

יתרה מזאת: המיצעד מלקלק את שיתוף החן לרבות אנשי מלואים, אותם מגייסים לאבטחה ליום אחד, משבש את תוכניות האימונים של צה"ל, ועולה בשעות טיסה של מטוסי-קרב ושעות מנוע של טנקים, שהם חלק מהמרכיבים של רמת הכוננות של צה"ל.

אולם הגורם שהכריע בממשלה היה שונה לחלוטין. הוא נובע למחפכה הרח"ת נית שהתחוללה בארץ ב-17 במאי.

הצדקה לבגין. האפשרות, שממשלה של תנועת-החרות תחליט שלא לקיים מיצעד צבאי, לא היתה קיימת כלל.

ולא רק מפני שזה יהיה המיצעד הצבאי הראשון שיעברו עליו בימית-ההצדעה, אשר במרכזו יעמד מנהיג תנועת-החרות, מנחם בגין, כפי שעמדו לפניו על אותה במה, דוד בן-גוריון, לוי אשכול וגולדה מאיר.

לפי האידאולוגיה של זאב ז'בוטינסקי, שהשתלטה עתה במדינה, אין הצבא רק מכשיר תועלתית לעת צרה. במילון ה"ב"ר טינסקאי הצבאות היא ערך בפני עצמו — ערך לאומי, חינוכי, רעיוני. היא אחד מעמודי-התווך של המלכות, והיא קשורה

יצחק דנציגר

ראש-הממשלה מנחם בגין רתח מכעס. בפעם הראשונה מאז נבחר כראש-הממשלה שכה את גיוני-הנימוס שלו, ואת חוש ההומור הסלחני שלו, כשסייע לו בעבר להבליג ולהתאפק גם במצבים שבהם היו אנשים אחרים מאבדים את עצבים לחלוטין.

התפוצרות האימפולסיביות של בגין מייד עם שובו לארץ מביקורו בארצות-הברית בשבוע שעבר, העיבה על החגיגות של קבלת-הפנים שנערכה לו. במסיבת-ההעיתונאים שערך בנמל התעופה ייסר בגין את נציגי המערך בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, על שהדליפו לעיתונות את התוכנית המדינית שלו, שאותה עמד להציג בפני הנשיא קארטר, עוד לפני שהציג אותה לפני הנשיא.

התוכנית עצמה לא היתה סודית כל-כך, וגם לא סנסציונית. אבל עצם שמירתה בסוד עד להצגתה בפני ג'ימי קארטר, ניראה בעיני מנחם בגין כמיצעד בעל חשיבות לאומית ראשונה במעלה. בגין רצה להוכיח שני דברים: שבממשלתו לא יהיו הדלפות כפי שהיו בממשלת המערך, וכי הוא עצמו מקפיד על נימוסים טובים ביחסים בינלאומיים, אינו עושה ג'סטות לצרכי פירסומת עיתונאית.

כאשר נודע לו, מייד אחרי פגישת-העבודה הראשונה שלו עם ג'ימי קארטר, כי תוכנו של המיסמך שהציג לפני קארטר פורסם בעיתונות הישראלית עוד לפני שנערכה הפגישה, ראה בגין בכך פגיעה מתוכננת ומכוונת בו. הוא קיבל זאת כמעט כפגיעה אשית.

לבגין לא היה ספק, גם מבלי שיטרח ויוודא זאת, כי איש משירי ממשלתו לא הדליף את תוכן המיסמך לעיתונות. מרבית השרים לא ידעו את תוכן המיסמך, כך שלא יכלו להדלף. רק חוג שרים מצומצם ידע את פרטי הפרטים של ניסוח המיסמך. בגין לא יכול היה להעלות בדעתו כי הם יגדלו בו ויתקעו לו סכין בגב. משום כך היתה מסקנתו ברורה: מישהו מחברי ועדת החוץ והביטחון, שלפניהם הציג שר-החוץ משה דיין את המיסמך במקביל לפגישתו של בגין עם קארטר, הוא שעשה את המעשה הבודני.

לא עזרו גם הכחשותיהם של חברי המערך בוועדת החוץ והביטחון כי הם לא היתה במעל. תגובותיהם החריפות והקיצוניות, והעמדת פני העלבים והפוגעים מצידם, רק שיכנעו את בגין כי הם מנסים לחפות על מעשיהם. גם למחרת שובו מארצות-הברית, בתום פגישתו עם הנשיא, עדיין החזיק מנחם בגין בדיעה כי ההדלפה היתה מוועדת-החוץ והביטחון.

"זה, מעשה חמור ביותר", אמר לעיתונאים בצאתו מבית הנשיא, "האופוזיציה עושה דברים שונים שלא היתה צריכה לעשות. אבל בסופו של דבר העניינים יסתדרו, איני רואה בכך

למושג "הדר", ולשירי כמו "בדם ואש יהודה נפלה — בדם ואש יהודה תקום".

אהבת הטכסים הצבאיים, המיסדרים, ה"מיפקדים, התהלכות וההצדעות טברעה בדמו של כל בית"ר. התואר של זאב ז'בוטינסקי שהיה אהוב ביותר על מעריציו, היה "ראש בית"ר" — ובית"ר הק' דישה חלק עצום מפעילותה לטכסים צבאיים. איש כמו מנחם בגין, שהיה "נציב בית"ר" בפולין, בוודאי השתתף באליה טכסים כאלה.

הסתיונות של עזר. בעיני אדם ש" גדל בארץ, ושנתקל בצבאיות בפעם הראשונה בצבא הבריטי או בצה"ל, אין

טראגיות מיוחדות. הסיכסוך יעבור במהרה". אולם בעוד חברי המערך הנסערים מנסים לגונן על כבודם בחיורף-נפש ולהאשים את שרי ממשלתו של בגין באחריות להדלפה, היה בגין הראשון שנטש את הקרב בחזית הזאת. הוא לא השיב למתנגדים, לא חזר על האשמותיו ולמעשה הניח לפרשה להשתקן. לא היה זה בשל התגובה החריפה של העיתונות, שהאשימה אותו בהטחת האשמות ללא בדיקה מספקת. לבגין הסתבר שהאשמותיו היו, ככל הנראה, האשמות שווא.

מייד אחרי שובו מארצות-הברית ניתנה הוראה במשרד ראש-הממשלה לבדוק מי הדליף את תוכן המיסמך המדיני לעיתונות. בין השאר התבקשו הבודקים לכרז גם את האפשרות שהמיסמך אומנם הודלף על-ידי אחד משירי ממשלת הליכוד. החקירה השתתה מייד. אולם כאשר הסתיימה היו תוצאותיה ח"מ-שמעיות: אין כמעט ספק שהמיסמך הודלף לעיתונות מתוך הממשלה. אולם לא היה זה ש" שהדליף אותו, אלא אחד העוזרים הבכירים של שר חשוב בממשלה.

ההשד נפל על אותו עורך מהסיבה הפשוטה, שהוא היה אחד הבודדים שראו את המיסמך המקורי. ולא עוד, אלא שאותו איש עצמו עמד כבר בעבר במרכזן של מיספר חקירות על הדלפה שנערכו עוד בתקופת ממשלתו של יצחק רבין, שגם בה כיהן כעוזר לשר חשוב.

על פי חוות-הדעת של הבודקים, האיש שהדליף את המיסמך המדיני של בגין, המכונה "מיסמך קארטר", הוא אותו אדם שהדליף לעיתונות את תוכן השיחות החשאיות שניהלו שרי ממשלת ישראל עם הנרי קסינג'ר בתקופה שקדמה להסכמי הבניינים, שהדליף את פרשת ביקור השליחים הדיפלומטיים הסובייטיים בארץ וכן את מיסמך רוזן, המיסמך של היועץ-המשפטי של מישור-החוץ שבו היתה כלולה חוות-הדעת מי-ספית על אחד היבטים של קידוחי-הנפט במפרץ סואץ.

בממשלת רבין היה האיש ידוע כ"מדליף מועד", למרות שכל הנסיונות למצוא נגדו הוכחות ממשיות שניכחו את אשמתו עלו בתוהו. גם הפעם לא ניתן היה למצוא כל הוכחה ממשית שאותו, "עוזר של שר-חשוב" הוא שהדליף את מיסמך קארטר לעיתונות. אולם לא היה שום ספק: המיסמך הודלף לעיתונות עוד לפני שתוכנו הובא לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת. רק אותו, "עוזר של שר-חשוב" יכול היה להדלפו. אולם כיוון שהוכחה בדרך האלמייננה אינה מספקת להר שעתו של אדם, לא יוסקו כלפיו כל מסקנות באורח פורמאלי. מה שברור הוא שלבא תיחסס הגישה בפני אותו עוזר למיסמכים ולעניינים שמנחם בגין רוצה שישארו בגדר סוד ולא יודלפו לעיתונות.

בניגוד-מרק. היו שרים, כמו שר-התאוצר שי-מ" זה ארליך, שבשיחות פרטיות הביעו תהי נגדות לעריכת המיצעד, ולוא רק מסיבות תקציביות. אבל רובם לא העזו להמיר את פיו של ראש-הממשלה. ביודעם עד כמה חשוב לו לעמוד על הבמה ולקבל את המיצעד-צה"ל.

הטכסים הצבאיים אלא "בולשיט", לכל היותר רעה-שבהכרת. בשביל מנחם בגין ראשית, טכסים אלה הם בעלי חשיבות רוחנית.

לא היה זה מיקרה שכל חסרדיו וגרורדיו של בגין הצביעו בממשלה בעד קיום ה" מיצעד — ודווקא האלופים, הצבירים החיילים שבממשלה, עזר וייצמן ואריק שרון הסתייגו ממנה. אליהם הצטרפו רק עוד שני שרים, זבולון המר וגדעון פת, שהעזו להתנגד לבגין.

שכן עובדת קיום המיצעד נקבעה עוד לפני שהובאה להכרעת הממשלה. מנחם בגין הצהיר על קיום המיצעד עוד בביקורו

מישפט היועץ מול השופט

קביעתו של היועץ המישפטי לממשלה העמידה בספק את פסק-דינו של שופט-הדשום

הקרב המישפטי שאותו היה אמור לנהל עורך-הדין משה רום ניראה אבוד עוד לפני שנפתח. יום אחד לפני שיעמד לייצג את אורה ואברהם אבני, ובעליו של בוטיק הפרפר והרצצת בניבעתיים, בדין על הא' רכת מעצרו, הוסיע ניצב משה טיחמקין לפני נציגי אמצעי-התיקשורת והרץ את דינם של השניים.

ניצב טיחמקין הצהיר שבידי המישטרה הפיתרון לתעלומת ההצתה, בידיה הוד' עזת הקושרות את בעלי הבוטיק להצתה ומכאן היתה הצביור צריך להבין שנתרר לעשות רק עניד פורמאלי — לקבוע לכמה שנות מאסר יש לישלוח את האשמים. טיחמקין שם ללעג את מערכת המישפט והפך את השופט, שהיה צריך לפסוק להמחרת בשאלת המשך מעצרו של בני הוג, להותמת-בומי גרידא.

השופט הצדיק, למרות עמדתו ה" נחותה, ניסה עורך-הדין רום יחד עם שותפו, עורך הדין חרד מועלם לטעון ל" הגנת לקוחותיו הלוטסו לערערו את גילסת המישטרה. אלא שסכאן ספג את המכה השנייה. ניצב המישטרה סירב לפרט מהן הראיות שבידי המישטרה הקושרות לכ' אורה את הוג אבני לתיכנון ההצתה. הוא הסתיר מאחרי סיעון שתפך סופולרי מאד באחרונה — "מידע סודי" בה שלא היה סודי יום קודם במסיבת העיתונאים בבית-סוקולוב. הפך כזה בדין המישפטי. חרף טיעוניו של עורך-הדין רום, לא

תומרקין על דנציגר

לימים התנדבתי לבנות משחו עברו מפוליאסטר. לצורך מכשירים וכסיות-גומי פרשנו לחדר הניתוח של בית-החולים, לקול מחאות האחיות והמנקות. עבדתי להוראותיו, כשהייתי הולך היה חותך ומשנה הכל, מיזו וחוזר חלילה.

היתה בו נברווה של כפייה, שלא איפשרה לו לסיים דבר, אך אין זה משנה. יצירתו היתה אקלקטית, ולא היא שהגדירה את דנציגר. דנציגר דיבר, דנציגר חשב. דנציגר ראה. דנציגר היה הקורה. דנציגר היה המבשר של הפיסול בנוף. בתיאוריה, היה אולי מה שפילמו ברונלסקי היה לרנסאנס האיטלקי. אינטיגנטי, רב שיח וקונספציות.

אם נפרדו דרכינו בעשור האחרון, הרי זה לא כל-כך משינוי-דיעות, כי אם ספחותיו וספחיו השונים — ממין נקבה בפרט — שהיו יומרניים, מטומטמים, פסקניים, אנטי-פטיים. כלומר, בלתי-אפשריים. חבל, כי על כל חולשותיו וחוסר-אופיו, היה דנציגר האיש היפה, תרתי-משמע, של האמנות הפלסטית הישראלית.